

Stalin i companyia

Joan F. Mira

Ja sé que no és bon tema per al mes d'agost, però és ara quan acabe de llegir una llarga entrevista amb Simon Sebag Montefiore, segurament un dels millors coneixedors de la vida i l'obra del gran filòsof i líder de la humanitat, petit pare dels pobles, Josep Stalin. L'historiador britànic coneix com ningú els arxius corresponents, inclosos els papers que fa poc temps que són disponibles, i explica monstruositats que ja sabíem, però que convé recordar de tant en tant, perquè l'horror extrem no ha estat, en el nostre segle XX tan abundant en horrors, propi només del nazisme, el feixisme, el franquisme, el racisme, i altres ideologies o règims que solem anomenar d'extrema dreta. L'horror, fins a límits inimaginables, ha estat també un producte impecablement marxista, comunista, leninista, stalinista, amb tots aquests apel·latius que tanta gent del nostre país i dels països europeus i civils ha portat tant de temps i amb tant d'orgull, vostès dispensen. Afirmar, doncs, l'historiador britànic (ho afirma en una revista francesa seriosament d'esquerra, no en cap altre lloc suspecte) que va ser efectivament Stalin el gran organitzador del terror, d'això no hi ha cap dubte. Els "depuradors" treballaven directament sota les seues ordres. Stalin seguia el seu tre-

"Els seus enemics, metòdicament, havien de 'confessar', reconèixer-se culpables, ser humiliats, demanar perdó, ser destruïts com a persones, públicament difamats, abans de ser executats o enviats a la mort lenta o ràpida dels camps de concentració. Encara que foren només enemics 'de pensament, sí, fins i tot de pensament'. Com els pecadors del cristianisme més fanàtic"

ball macabre, dia a dia, i atenia tots els detalls: va ser ell mateix, per exemple, qui va escriure o dictar les requisitòries dels famosos processos de Moscou. I s'han trobat centenars de notes escrites de la seua mà, incitant els txequistes a matar encara més. En el moment culminant del "gran terror" dels anys 1937-1938, li presentaven uns "àlbums", és a dir llistes de víctimes potencials amb foto inclosa, i ell decidia què se n'havia de fer: van ser 383 àlbums, aquells mesos, amb un total de 44.000 noms. "Afuselleu-los tots," solia escriure al peu de moltes pàgines. Tenia, a més a més, una mena de fanatisme religiós: els seus enemics, metòdicament, havien de "confessar", reconèixer-se culpables, ser humiliats, demanar perdó, ser destruïts com a persones, públicament difamats, abans de ser executats o enviats a la mort lenta o ràpida dels camps de concentració. Encara que foren només enemics "de pensament, sí, fins i tot de pensament." Com els pecadors del cristianisme més fanàtic.

Bé, doncs, aquest era el model humà més alt per als comunistes del món sencer, i per als seus amics i simpatitzants, la llum de la humanitat, el guia de la felicitat, la bondat i la justícia, cantat en versos exaltats per poetes francesos i en poemes insignes i apassionats per Pablo Neruda. Qui no estimava Stalin com un pare, com el pensador suprem, líder infal·libre i encarnació del futur més lluminós, era un reaccionari, burgès, enemic del poble, i en qualsevol cas suspecte, si era ciutadà d'un país encara lliure, o carn de txeca i de gulag si vivia sota un règim comunista. A partir de juliol de 1937, recorda l'historiador, la màquina d'exterminar esdevingué completament boja: calia eliminar tots els enemics de Stalin, reals o imaginaris, passats, presents o futurs! No es raonava ja per individus, sinó per grups i per classe social. El cap del NKVD, Nicolai Ejov, proposava a Stalin quotes de persones per executar o enviar al gulag, regió per regió, ciutat per ciutat. El "petit pare dels pobles" donava indicacions estadístiques sobre les ràzzies que calia fer, i sobre el terreny, a les regions, es tractava de veure qui superaria abans els objectius del pla sinistre. Cada vegada que un responsable local omplia la seua quota, demanava autorització per massacrar encara més, i cada vegada Stalin aplaudia. Tot això, ara mateix, seria només un record horrible, si no fóra que, justament ara, ve acompanyat per un altre record coincident. Perquè exactament aquells anys eren també els de domini creixent dels comunistes del PCE o del PSUC als territoris de la República Espanyola, i a Barcelona, tal com hem vist en el suplement d'història d'aquest mateix setmanari, Stalin era públicament venerat, exaltat, proposat com a guia i exemple, i el seu retrat cobria façanes senceres d'edificis de la ciutat. No veig què tenen que celebrar, algunes commemoracions recents, ni quin respecte mereix el passat fundacional d'alguns partits.